

Tarikat Lar 14

– Mustafa ESER · 22 Aralık 2020

Geçmiş yüzyıllarda Ulema ile Ehl-i Tasavvuf arasındaki atışma ve husumet günümüzde herkese sıçradı. Artık bilen bilmeyen herkes tarikatlar ve kuralları hakkında ağzına geleni söylemekte. Tarikat karşıtlarının büyük bölümünün konu hakkında cahil cesaretine sahip olduğu bir gerçek. Cahilden kastım eğitimsizlik değil, cahil dediğim kişilerin çoğu akademik ünvan sahibi kişiler maalesef. Akademik ünvan sahiplerinin bilmedikleri bir konuda çalakalem yazmalarına engel olmuyor maalesef. Geçmiş çağlarda tarikatlar dar alanda faaliyet gösteriyorlardı. Tekkelerin, dergahların çoğu az sayıda insanın tarikat eğitimi aldıkları yerlerdi. Şeyhler yanlarında bulunan az sayıda kişiye uzun yıllar süren eğitim sonunda icazet verip taşraya gönderiyorlardı. Taşraya İrşad hizmeti için çıkan görevlilerde aldıkları eğitimin gereği usulüne göre hizmetlerini yürütüyorlardı. Ancak tarikatın mensuplarına kazandırdığı maneviyat tarikatları her zaman manevi bir nüfuz sahibi yaptı. Bu nüfuz Cumhuriyet döneminde de artarak devam etti. Tekke ve zaviyelerin kapatılması ve Cumhuriyet kadrolarının yönünü Batı'ya çevirmeleri beraberinde Fetret Devrini getirdi. Ortaya ilimsiz, ehliyetsiz, kişiliği gelişmemiş, ahlaki zaafı olan sahte şeyhlerin türediği ve at koşturduğu bir alan ortaya çıkardı.

20 yüz yıl aynı zamanda pek çok eski dini-tasavvufi metnin yayınlandığı bir zaman dilimidir. Amatör araştırmalarım sonucunda gözlemediğim bir husus ise; Eski şeyhlerin çoğunun özellikle kitap yazma gibi bir geleneğinin olmadığı. Şeyhlere atfedilen kitapların anılan kişilere ait olup olmadığı kesin değil. Büyük ihtimalle vefatlarından sonra talebeleri tarafından yazılmış kitaplar. Kitap yazmamalarına rağmen şeyhlerde mektup yazma geleneği var. Halifelerine, hayatta ise şeyhlerine yazılmış sayısız mektupları var. Tarikatlar hakkında karar vermeye çalışırken mektupları iki şekilde değerlendirmek gerekiyor. Mektubat kitaplarını okurken Şeyhe yazılan mektuplar ile halife ve talebelere yazılan mektupların içeriklerinin farklılığı dikkat çekicidir.

Mesela Ehl-i Sünnet Tasavvufunun zirvelerinden İmamı Rabbani şeyhine yazdığı mektuplarda yaşadığı hallerden(bu hallerin çoğu avam insanların havsalasını zorlar niteliktedir) bahsederken, bağlılarına yazdığı mektuplarda özellikle Şeriat vurgusu yapılır. (Bu mektupların birinde Bu yolun başı şeriattır, ortasında zahiren şeriata aykırı bazı şeyler keşfolunabilir, yolun sonu Şeriattır denilir, İmamı Rabbani mektuplarında Müctehidlerin fetvalarına uyduğunu belirtir.)

Günümüzde tarikatların İslam dinine uygunluğu hakkında mantıklı karar verebilmek için kişinin öncelikle İlmihal başta olmak üzere İslami bir bilgi ve zihniyete sahip olması gerekir ki yaşanan bazı haller sebebiyle tarikat emirlerinin İslama uygunluğu anlaşılabilir. Tarikata katılan kişi Şeriata uygun olmayan yaşayış ve sözlerinden kendisi sorumludur. İslama aykırı emir alan kişinin yapması gereken yolunu değiştirmektir. Tarikat yaşayışından ortaya çıkan haller kişilere mahsustur. Kişilerin hal, yaşayış ve sözleriyle hüküm verilemez.